Posudek vedoucího práce

VAŘEKOVÁ, Petra: *Foucault a celoživotní učení jako politický koncept*. Praha, 2013, 52 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Téma probírané v práci se v posledních letech stalo celosvětově velmi známým a hojně rozvíjeným. Lze konstatovat, že se etablovalo v hlavním proudu diskusí o vztahu vzdělávání (dospělých) a vzdělávací politiky, jež je vytvářena na základě konceptu celoživotního učení. Jen na okraj poznamenejme, že foucaultovská terminologie a způsoby práce nejsou ve výzkumu vzdělávání (dospělých) všeobecně přijímány, to ale není dostatečnou oporou pro (podle mého názoru nepřesné) tvrzení uvedené na s. 8 práce, že téma nebylo v andragogice příliš prozkoumáno. V českém kontextu je však skutečně Foucault jako zdroj analýzy sociálně zakotvených praktik vzdělávání a učení jen málo známý. Také proto považuji volbu tématu práce za vhodnou.

V úvodní části (s. 8) jsou stanoveny dva základní cíle bakalářského úkolu; jsou jimi jednak výklad foucaultovského přístupu k neoliberalismu a celoživotnímu učení, jednak rozbor vybraných strategických dokumentů Evropské unie, které konceptualizují problematiku celoživotního učení.

První kapitola je velmi krátká, to budí úvahu, zda by nebylo vhodnější, aby zmiňovaná kapitola byla začleněna do širšího celku.

2. Odborná úroveň

Lze konstatovat, že foucaultovský přístup umožňuje problematizovat některé významné aspekty učení, a to mj. za pomoci rozboru fenoménu moci v moderní společnosti. Právě diskuse o moci může osvětlovat vztah jednotlivce k sobě samému, sociální vztahy zakotvené na mikrosociální i makrosociální rovině, přičemž jsou tematizovány i jejich „neviditelné“ (a tudíž málokdy problematizované) stránky. Foucaultova „kmenová“ témata jako péče o sebe nebo governmentalita je, jak práce ukazuje, možné úspěšně rozvíjet ve vztahu k různým veřejným politikám – mezi nimi i vzdělávací.

Text práce právě tyto motivy úspěšně uchopuje a v obstojné míře rozvíjí. Předností textu je jeho vnitřní konzistence, logické členění a schopnost výstižně vysvětlovat jinak poměrně obtížnou problematiku. Přesně a současně zajímavě je v práci vysvětlena kromě jiných

problematika expertizace politiky. Zde leží jeden z více autorčiných výkonů, které si zasluhují ocenění. Bylo by jistě možné konstatovat, že řada motivů je uchopena jen stručně, ačkoli nabízejí nebo dokonce přímo vybízejí k obsáhlejšímu rozboru. Nicméně tuto připomínku lze vzhledem k povaze (rozsahu) bakalářské práce zmiňuji pouze na okraj.

Pojem akontabilita, před nímž je v práci preferován pojem odpovědnost, by podle mého názoru bylo vhodnější ponechat nepřeložený (používá se běžně i v českém prostředí, navíc překlad částečně zužuje jeho význam).

I když je zřejmé, co přesně má autorka na mysli, není tvrzení, že koncept celoživotního učení je zpolitizovaný, adekvátní. Jakákoli vzdělávací politika je totiž vždy „jen“ politikou.

3. Práce s literaturou

Autorka čerpá z dostatečného množství aktuální a kvalitní literatury. Zachází s ní samostatně a v souladu se všemi základními stanovenými pravidly.

4. Grafické zpracování

Grafické zpracování práce je standardní, nevykazuje žádné výraznější nedostatky.

5. Jazyková úroveň

Jazyk práce je kultivovaný, věcný a výstižný. Možná až příliš často se v textu vyskytují „ohlášky“ toho, co bude zmiňováno na dalších stranách. Takováto avíza bych doporučoval uvádět jen zřídka a současně se spíše soustředit na gradaci výkladu danou povahou probíraných problémů.

6. Podněty k rozpravě

V jakém smyslu je politikami EU vytvářen *evropský prostor celoživotního učení*? A jak lze tento záměr interpretovat za pomoci foucaultovské sociální analýzy?

7. Závěrečné zhodnocení práce

Práci celkově hodnotím jako velmi zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: výborně.

31. 1. 2014 PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.